

บทความวิชาการ

แนวทางการตรวจสอบสินทรัพย์ของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 8 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

Asset Inspection Guidelines for Health Service Units in Health Region 8
under the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health

สุกานดา ศรีบัวขาว

Sukarnda SriBuakhao

นักวิชาการตรวจสอบภายในชำนาญการ กลุ่มตรวจสอบภายใน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

Senior Internal Auditor, Internal Audit Group, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health

(Received: 14/02/69; Revised: 28/02/69; Accepted: 15/03/69)

บทคัดย่อ

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยเขตสุขภาพที่ 8 มีหน่วยบริการในกำกับรวมทั้งสิ้น 88 หน่วยบริการ และ 18 หน่วยเบิกจ่าย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินภาพรวมระดับกรม รายการสินทรัพย์ถาวรและลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อฐานะทางการเงินและสภาพคล่องของหน่วยบริการ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัญหาการบริหารจัดการสินทรัพย์ถาวรและลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 8 วิเคราะห์ผลการตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพัฒนาแนวทางการตรวจสอบสินทรัพย์ถาวรและลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลสำหรับหน่วยบริการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ผลการศึกษาจากการตรวจราชการและนิเทศงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และ พ.ศ. 2568 ภายใต้วงชี้วัดการตรวจสอบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพรายงานการเงินในหมวดสินทรัพย์ถาวรและลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล พบว่า หน่วยบริการยังขาดมาตรฐานและแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นเอกภาพ ส่งผลให้กระบวนการบันทึก การติดตาม และการรายงานข้อมูลทางการเงินมีความแตกต่างกัน รวมทั้งขาดระบบติดตามลูกหนี้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ทำให้ข้อมูลทางการเงินไม่สามารถนำไปใช้สนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหารได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ดังนั้น จึงได้พัฒนาแนวทางการตรวจสอบสินทรัพย์ถาวรและลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลสำหรับหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 8 เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยบริการ แนวทางดังกล่าวมุ่งเน้นการเพิ่มความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงิน ยกย่องคุณภาพระบบงาน และสนับสนุนการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังของหน่วยบริการให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ : การตรวจสอบสินทรัพย์, สินทรัพย์ถาวร, ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล, การตรวจสอบภายใน

Corresponding author : Sukarnda SriBuakhao, Senior Internal Auditor, Internal Audit Group, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health

E-mail : onreg10991@hotmail.com, 089-2772151

Abstract

The Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health, supervises 88 health service units and 18 disbursing units within Health Region 8, which constitute part of the consolidated financial statements at the departmental level. Fixed assets and medical service receivables are critical components affecting the financial position and liquidity of health service units. This study aimed to examine the situation and problems related to the management of fixed assets and medical service receivables among health service units in Health Region 8, to analyze the findings from audit and supervisory processes and assess the effectiveness of the internal control systems related to asset and receivable management, and to develop audit guidelines for fixed assets and medical service receivables for health service units under the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health.

The study findings, derived from governmental audits and supervisory evaluations conducted during fiscal years 2024 and 2025 under performance indicators for improving financial reporting efficiency in the areas of fixed assets and medical service receivables, revealed that health service units lacked standardized operational frameworks and unified practices. As a result, financial recording, monitoring, and reporting processes varied across units. In addition, the absence of systematic receivable monitoring mechanisms and integrated information technology systems limited the effective utilization of financial information for managerial decision-making.

Therefore, audit guidelines for fixed assets and medical service receivables for health service units in Health Region 8 were developed to serve as standardized operational practices across service units. These guidelines aim to enhance the accuracy and reliability of financial information, improve the quality of operational systems, and support efficient and sustainable financial management of health service units

Keywords : Asset Inspection, Fixed Assets, Accounts Receivable for Medical Service, internal Audit

บทนำ

สินทรัพย์ถาวรและลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบการเงินในหน่วยบริการ เนื่องจากเป็นรายการที่มีผลต่อความถูกต้องของรายงานทางการเงิน การติดตามรายได้ และการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารจัดการที่ไม่เป็นระบบหรือขาดความครบถ้วน อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงเชิงระบบ หน่วยบริการสูญเสียรายได้และลดความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจ

งานด้านพัสดุเป็นภารกิจที่มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากเกี่ยวข้องกับกฎหมายและระเบียบที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ขณะที่หลายหน่วยบริการยังคงมอบหมายบุคลากรที่มีได้ดำรงตำแหน่งเฉพาะ

ด้านรับผิดชอบงานพัสดุควบคู่กับการกิจประจำ ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีความเสี่ยงต่อการไม่เป็นไปตามระเบียบและขาดความต่อเนื่อง แม้รัฐบาลจะพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น e-GP และ GFMS เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและประสิทธิภาพแต่ความซับซ้อนของระบบและภาระงานที่เพิ่มขึ้นกลับเป็นปัจจัยเร่งให้เกิดการเปลี่ยนสายงานของบุคลากรด้านพัสดุซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาศักยภาพและระบบสนับสนุนการบริหารพัสดุให้มีความยั่งยืน

การบริหารจัดการลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลของหน่วยบริการยังขาดกรอบกฎระเบียบและมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นเอกภาพ ส่งผลให้กระบวนการบันทึก ติดตาม และรายงานข้อมูลลูกหนี้มีความแตกต่างและไม่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยบริการ อันกระทบต่อความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงิน ถึงแม้หน่วยบริการสามารถกำหนดแนวทางดำเนินงานได้เอง แต่การขาดระบบบัญชีลูกหนี้และกลไกติดตามที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ทำให้การกำกับติดตามลูกหนี้ไม่สามารถสนับสนุนการตัดสินใจเชิงบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการตรวจสอบสินทรัพย์ของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 8 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานการตรวจสอบและเพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพระบบงานและเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงินการคลังของทุกหน่วยบริการ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัญหาการบริหารจัดการสินทรัพย์ถาวรและลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 8
2. เพื่อวิเคราะห์ผลการตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสินทรัพย์ถาวรและลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลของหน่วยบริการ
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการตรวจสอบสินทรัพย์ถาวรและลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลสำหรับหน่วยบริการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 8

ผลการศึกษา

สถานการณ์และปัญหา

สถานการณ์และปัญหาการบริหารจัดการสินทรัพย์ถาวรและลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 8 พบว่า ประสิทธิภาพรายงานการเงินของหน่วยบริการทุกระดับ ประกอบด้วย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน แยกตามประเด็นมุ่งเน้นด้านสินทรัพย์ถาวรและด้านลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล มีดังต่อไปนี้

1. ด้านสินทรัพย์ถาวร ตามกระบวนการ 5S

Service/Interventions พบว่า หน่วยบริการมีการตรวจสอบข้อมูลรายงานการเงินก่อนเสนอต่อผู้มีอำนาจและจัดส่งรายงานไปยังหน่วยงานอื่นภายในระยะเวลาที่กำหนด

System พบว่า หน่วยบริการดำเนินการยังไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด ดังนี้

ด้านบัญชี พบว่า กระบวนการปฏิบัติงานยังไม่ครอบคลุมตามที่มาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายบัญชีภาครัฐกำหนด การนำเข้าข้อมูลสินทรัพย์ไม่ได้มีการแยกประเภทรายตัวแต่นำเข้าทั้งจำนวนการบันทึกรายการที่มาพร้อมการรับรู้สินทรัพย์ประเภทอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ไม่ได้แยกสินทรัพย์หลักสินทรัพย์ย่อย และครุภัณฑ์แยกออกจากกัน บันทึกบัญชีเป็นมูลค่าอาคารทั้งจำนวน และกรณีที่มีการต่อเติมอาคารที่ได้รับจากแหล่งเงินงบประมาณที่มีการนำเงินนอกงบประมาณมาปรับปรุง ต่อเติม ไม่ได้บันทึกเป็น

สินทรัพย์ย่อยของอาคารนั้น ๆ ขาดการสอบทานสินทรัพย์ที่บันทึกในระบบ New GFMS Thai กับสินทรัพย์ที่บันทึกบัญชีเกณฑ์คงค้าง เนื่องจากรายการไม่สัมพันธ์กัน

ด้านพัสดุ พบว่า การจัดวางระบบการปฏิบัติงานด้านพัสดวยังไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 รายงานตรวจสอบพัสดุประจำปีไม่ครบถ้วนทุกประเภท ไม่รายงานมูลค่าคงค้างย่อยให้ครบถ้วน การโอนสินทรัพย์ไปยังหน่วยเบิกจ่ายใหม่ยังไม่ครบถ้วนสินทรัพย์บางรายการไม่สามารถระบุสถานที่ตั้งหรือศูนย์ต้นทุนได้อย่างชัดเจนเนื่องจากการบันทึกรายการ ณ วันที่ได้มาไม่ได้มีการบันทึกการไว้โดยละเอียด ส่งผลให้การสอบทานความมีอยู่จริงระหว่างกันไม่ถูกต้อง รวมถึง การจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินไม่ครบถ้วน ไม่เป็นปัจจุบัน การขอขึ้นทะเบียน การรื้อถอนอาคารและสิ่งปลูกสร้างกับธนารักษ์พื้นที่ไม่ครบถ้วน/ไม่สัมพันธ์กับทะเบียนคุม และการบันทึกสินทรัพย์รายตัวในระบบ New GFMS Thai ไม่ครบถ้วนทุกประเภทรายการ

Structure พบว่า มีการมอบหมายหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งที่ชัดเจน และในการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปีจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเป็นไปตามระเบียบ กระบวนการจำหน่ายพัสดубางหน่วยบริการอยู่ระหว่างรายงานการสอบข้อเท็จจริง และบางหน่วยบริการที่จำหน่ายพัสดุตามระเบียบแล้วแต่ไม่รายงานผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการขายทอดตลาดกำหนด

Staff พบว่า ผู้มีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ด้านบัญชีและด้านพัสดุเป็นผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แต่ในระหว่างปียังไม่ได้รับการเพิ่มพูนทักษะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ในส่วนของหัวหน้าเจ้าหน้าที่เป็นผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย และบางหน่วยบริการมีการมอบหมายให้หัวหน้าพยาบาลปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าเจ้าหน้าที่อีกตำแหน่ง

Stuff พบว่า หน่วยบริการมีโปรแกรมทะเบียนคุมทรัพย์สินช่วยในการปฏิบัติงานแต่การจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินยังไม่ครบถ้วนทุกประเภท และโปรแกรมยังไม่ตอบสนองต่อการใช้งานเท่าที่ควร ซึ่งบางโปรแกรมไม่สามารถจัดทำทะเบียนคุมสินทรัพย์ตามรูปแบบที่กำหนด รวมถึงการคำนวณค่าเสื่อมราคาไม่เป็นไปตามอัตราที่สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

2. ด้านลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล พบว่า

2.1 งานประกันสุขภาพไม่ได้เป็นผู้มีหน้าที่ในการจัดทำทะเบียนคุมลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล มีเพียงการจัดทำรายงานการเรียกเบิกระหว่างเดือนเพื่อยืนยันยอดระหว่างกัน 7 หรือจัดทำทะเบียนคุมบ้างแต่ไม่ครบทุกหน่วยบริการ และยังไม่สามารถสอบทานยอดคงเหลือระหว่างกันได้

2.2 การบันทึกบัญชีลูกหนี้ไม่ครบถ้วนทุกสิทธิการรักษา บันทึกไม่ถูกต้องตามผังบัญชีแยกประเภททั่วไปและบันทึกบัญชีซ้ำซ้อน

2.3 ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลที่ค้างชำระเกินกว่า 1 ปี ที่ไม่สามารถเรียกเก็บได้ กระบวนการกำกับ ติดตามลูกหนี้ค้างชำระไม่ชัดเจน/ไม่ครอบคลุมตามกองทุน

2.4 ลูกหนี้ค่ารักษาประกันสังคมเครือข่ายค้างชำระ เนื่องจากไม่มีการตัดลูกหนี้ตามการจัดสรรเงินกองทุนประกันสังคมระดับจังหวัด หรือมีการจัดสรรเงินล่าช้าไม่เป็นไปตามระเบียบ

2.5 การปรับปรุงลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลจากสิทธิการรักษาหลักที่โดนปฏิเสธการจ่ายจากกองทุนหลักเป็นลูกหนี้ชำระเงินเองหรือลูกหนี้อื่น เพื่อใช้เป็นฐานในการปรับเป็นค่าใช้จ่ายสังคมสงเคราะห์

2.6 การเปลี่ยนแปลงข้อมูลการให้บริการที่ส่งผลต่อลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลไม่มีระบบควบคุมในการแจ้งระหว่างกัน

2.7 ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลสูงเกินความเป็นจริง เนื่องจากมีการบันทึกรายการที่ผู้รับบริการที่ไม่ได้มารับบริการจริง ไม่ลบรายการให้บริการจากฐานข้อมูลและไม่สามารถเรียกเก็บได้

บทวิเคราะห์

ประเด็นที่เป็นความเสี่ยงที่ส่งผลทำให้การดำเนินงานไม่สำเร็จ ดังนี้

1. นโยบาย (Policy)

1.1 ขาดการจัดทำกระบวนการหรือคู่มือการปฏิบัติงานด้านการบริหารสินทรัพย์ถาวรและลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ใหม่ไม่มีแนวทางในการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐาน

1.2 หน่วยงานส่วนกลางยังไม่มีแนวทางหรือคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจนสำหรับการบริหารจัดการสินทรัพย์และลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลในภาพรวมของระบบ ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงข้อจำกัดด้านนโยบายและกรอบในการกำกับ ติดตาม ยังไม่สามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.3 การกำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบระหว่างงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ชัดเจน ส่งผลให้การกำกับดูแลยังไม่ทั่วถึงหรือเป็นเอกภาพ

2. กระบวนการดำเนินงาน (Process)

2.1 ด้านสินทรัพย์ถาวร

2.1.1 ขาดกระบวนการสอบทานข้อมูลระหว่างกันเพื่อยืนยันความถูกต้องและความมีอยู่จริง

2.1.2 ไม่มีการสอบทานข้อมูลระหว่างหน่วยบริการภายใต้หน่วยเบิกจ่ายเดียวกัน และกรณีที่มีการถ่ายโอนภารกิจไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้มีการโอนทรัพย์สินระหว่างกัน

2.2 ด้านลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล

2.2.1 การจัดทำทะเบียนคุมลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ระบุลูกหนี้ค่ารักษารายตัวในบางสิทธิการรักษาแต่บันทึกยอดรวม หรือการจัดทำทะเบียนคุมลูกหนี้ค่ารักษายังไม่เป็นระบบ

2.2.2 ไม่มีการสอบทานและยืนยันยอดลูกหนี้คงเหลือระหว่างกันภายในหน่วยบริการ

2.2.3 การบันทึกลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลไม่ครอบคลุมทุกสิทธิการรักษา

2.2.4 กระบวนการติดตามลูกหนี้ค้างชำระไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุมตามกองทุน

2.2.5 ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลที่ได้รับชำระแล้วไม่ได้มีการตัดจำหน่ายหรือปรับลดมูลค่าลูกหนี้ในทะเบียนคุมลูกหนี้ให้ถูกต้องทุกสิทธิการรักษา

3. ด้านผลการดำเนินงาน (Performance)

3.1 การบริหารด้านสินทรัพย์ไม่สามารถควบคุม กำกับ ติดตามการมีอยู่จริงและสถานภาพได้อย่างครบถ้วน

3.2 ข้อมูลลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลมีความคลาดเคลื่อนและไม่สามารถสะท้อนยอดคงเหลือที่แท้จริงได้อย่างถูกต้อง

3.3 การติดตามลูกหนี้ค้างชำระยังไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการจัดเก็บรายได้ของหน่วยบริการ

3.4 รายงานทางการเงินขาดความถูกต้อง ครบถ้วน และความน่าเชื่อถือ รวมถึง ผู้บริหารขาดข้อมูลสนับสนุนที่ถูกต้องในการตัดสินใจเชิงบริหาร

4. ปัญหาและศักยภาพในการพัฒนา (Problem/Potential)

4.1 โปรแกรมสำเร็จรูปในการจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินมีความหลากหลายและไม่ตอบสนองต่อความต้องการของแต่ละหน่วยบริการ

4.2 หน่วยบริการขาดศักยภาพในด้านงบประมาณและเทคโนโลยีในการจัดหาระบบสารสนเทศที่เหมาะสม

4.3 ขาดศักยภาพในการพัฒนาระบบสารสนเทศกลาง การเชื่อมโยงข้อมูล และการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมและติดตาม ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาและกลไกการกำกับ ติดตามให้มีความเป็นเอกภาพเพื่อยกระดับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านสินทรัพย์ถาวร และลูกหนี้คำรักษาพยาบาลในระยะยาว

5. สาเหตุ (Cause) สาเหตุที่ทำให้เกิดความเสียดังกล่าวข้างต้น ได้แก่

5.1 ขาดกรอบนโยบาย แนวทางกำกับ และคู่มือปฏิบัติงานในระดับส่วนกลาง ส่งผลให้แต่ละหน่วยบริการตีความและดำเนินงานด้านการบริหารสินทรัพย์และลูกหนี้คำรักษาพยาบาลที่แตกต่างกัน

5.2 กระบวนการจัดทำทะเบียนคุม การสอบทานข้อมูลระหว่างงานที่เกี่ยวข้อง และการติดตามลูกหนี้ คำรักษาพยาบาลยังขาดความเป็นระบบ ความต่อเนื่อง และจุดควบคุมที่ชัดเจน

5.3 ระบบการควบคุมภายในไม่สามารถรองรับความซับซ้อนของข้อมูลลูกหนี้คำรักษาพยาบาล และสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยบริการและกองทุนต่าง ๆ ได้อย่างเพียงพอ

5.4 การใช้ระบบสารสนเทศที่หลากหลายและขาดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน ทำให้ไม่สามารถบริหารข้อมูลในเชิงระบบได้อย่างทันทั่วถึง

6. ผลกระทบ (Effect) สาเหตุดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการทำงานและระบบการควบคุมภายใน ดังนี้

6.1 การดำเนินงานด้านสินทรัพย์ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ อาจถูกหักทวงจาก หน่วยตรวจสอบภายนอกหรือไม่ได้รับการรับรองจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

6.2 ระบบการควบคุมภายในมีข้อจำกัดที่ทำให้ไม่สามารถป้องกันหรือแก้ไขข้อคลาดเคลื่อนของข้อมูลได้ ส่งผลให้รายงานงานทางการเงินไม่ถูกต้อง ครบถ้วน และประสิทธิภาพในการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงบริหารลดลง

สรุป

การบริหารสินทรัพย์ถาวรและลูกหนี้คำรักษาพยาบาลเป็นปัญหาในเชิงระบบที่เชื่อมโยงตั้งแต่ นโยบาย กระบวนการ ผลการดำเนินงาน และโครงสร้างสารสนเทศ ดังนั้น หน่วยงานส่วนกลางจึงต้องมีการปรับปรุงกระบวนการทำงาน และยกระดับข้อมูลอย่างบูรณาการ เพื่อสร้างควมมีประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการทางการเงินของทุกหน่วยบริการ แต่ยังมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการ ดังนี้

1. ขาดกรอบนโยบายและแนวทางกำกับติดตาม ส่งผลให้การบริหารจัดการด้านสินทรัพย์ถาวร และลูกหนี้คำรักษาพยาบาลดำเนินไปในทิศทางที่แตกต่างกันและไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

2. กระบวนการจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินและทะเบียนคุมลูกหนี้คำรักษาพยาบาล การสอบทานข้อมูล และการติดตามลูกหนี้ยังไม่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้ข้อมูลทางบัญชีและทะเบียนคุมที่เกี่ยวข้องไม่สะท้อนสถานภาพที่แท้จริงของแต่ละหน่วยบริการ

3. ระบบการควบคุมภายในไม่สามารถรองรับความซับซ้อนของข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้รายงานงานทางการเงินขาดความถูกต้องและความน่าเชื่อมั่น

4. ขาดระบบสารสนเทศและการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยบริการ อาจเป็นอุปสรรคต่อการบริหารข้อมูลเชิงระบบก่อให้เกิดความเสี่ยงและข้อจำกัดในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทางการเงินอย่างยั่งยืน

จากปัญหาข้อตรวจพบของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 8 ผู้เขียนจึงเล็งเห็นความจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ไม่เกิดความผิดพลาด ลดความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ดังนี้

1. ให้มีการดำเนินการจัดทำและควบคุมทะเบียนคุมทรัพย์สินให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน โดยให้มีการบันทึกและปรับปรุงข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีการได้มา โอนย้าย ซ่อมแซมหรือจำหน่ายทรัพย์สิน พร้อมติดป้ายครุภัณฑ์ให้ตรงกับข้อมูลในทะเบียนคุมทรัพย์สิน เพื่อให้ข้อมูลสอดคล้องกับความมีอยู่จริงและสามารถตรวจสอบได้

2. จัดให้มีระบบการตรวจสอบพัสดุและระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม โดยจัดทำแผนการตรวจสอบพัสดุประจำปีอย่างเป็นระบบ กำหนดการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน และดำเนินการตรวจสอบความมีอยู่จริง สภาพการใช้งาน และความถูกต้องของข้อมูลในทะเบียนคุมทรัพย์สิน เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใส และลดความเสี่ยงจากการทุจริต

3. ให้มีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากร รวมทั้งกำหนดการติดตามและรายงานผลอย่างต่อเนื่องโดยจัดให้มีการอบรมและพัฒนาความรู้ด้านการบริหารพัสดุ จัดเก็บเอกสารให้เป็นระบบตามมาตรฐานที่กำหนด และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอผู้บริหาร เพื่อใช้ในการกำกับ ติดตาม และปรับปรุงการบริหารจัดการสินทรัพย์อย่างต่อเนื่อง

4. ให้ทุกหน่วยบริการจัดให้มีระบบการบันทึกและบริหารจัดการลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลที่ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และเชื่อมโยงกันโดยจัดทำฐานข้อมูลลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลจากแหล่งข้อมูลเดียวกัน มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างระบบที่เกี่ยวข้อง กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานและสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลอย่างชัดเจน บันทึกลูกหนี้ทุกสิทธิการรักษาให้ทันเวลา และจัดให้มีระบบติดตาม ทวงถาม และรายงานสถานะลูกหนี้อย่างต่อเนื่อง

5. ให้มีการกำหนดมาตรฐานการตรวจสอบเอกสารและการควบคุมกระบวนการเรียกเก็บอย่างเป็นระบบโดยจัดทำคู่มือและแนวทางปฏิบัติงานด้านลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของเอกสารประกอบการบันทึกลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล รวมถึงติดตามการเปลี่ยนแปลง หลักเกณฑ์และเงื่อนไข การเรียกเก็บของแต่ละกองทุน และปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สอดคล้อง

6. ให้ทุกหน่วยบริการบริหารจัดการหนี้ค้างชำระ โดยจำแนกหนี้ตามอายุและความเสี่ยง กำหนดมาตรการติดตาม เร่งรัด ผ่อนผัน และกระบวนการตัดจำหน่ายตามระเบียบที่กำหนด พร้อมพัฒนาความรู้ ทักษะ และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การเรียกเก็บและบริหารจัดการลูกหนี้เป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

และผู้เขียนเห็นว่าควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการตรวจสอบทรัพย์สินของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 8 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ดังต่อไปนี้

แนวทางการตรวจสอบสินทรัพย์ของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 8 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

จากการศึกษาสภาพปัญหาและวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการบริหารจัดการสินทรัพย์ถาวร และลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 8 ดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนจึงเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการตรวจสอบสินทรัพย์ถาวร และลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลสำหรับหน่วยบริการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 8 โดยควรดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กำหนดขอบเขตการดำเนินงาน
2. กำหนดวัตถุประสงค์การตรวจสอบ
3. ดำเนินการตามแนวทางการตรวจสอบ

1. ขอบเขตการดำเนินงาน

แนวทางการตรวจสอบสินทรัพย์ของหน่วย บริการในเขตสุขภาพที่ 8 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นแนวทางในการดำเนินงานสำหรับผู้ตรวจสอบภายในและเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการตรวจสอบสินทรัพย์ให้ครอบคลุมทุกหน่วยบริการในสังกัดเขตสุขภาพที่ 8 โดยมุ่งเน้นการตรวจสอบด้านสินทรัพย์ถาวรและลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล รวมถึงการประเมินระบบการบริหารจัดการสินทรัพย์ให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะครอบคลุม ตั้งแต่การวางแผน การตรวจสอบ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์และประเมินผลจากทะเบียนคุมทรัพย์สิน รายงานตรวจสอบพัสดุประจำปี และทะเบียนคุมลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลกับความมีอยู่จริง ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่ตรวจสอบการประเมินความเพียงพอและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในด้านสินทรัพย์ที่แต่ละหน่วยบริการกำหนดการวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน ตลอดจนการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แนวทางการพัฒนา เพื่อเป็นการควบคุมสินทรัพย์ของหน่วยบริการให้มีความถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ผู้ตรวจสอบภายในและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำแนวทางและวิธีการตรวจสอบไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานให้เหมาะสมตามบริบทของที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ

- 2.1 เพื่อให้การบริหารงานด้านสินทรัพย์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 เพื่อให้หน่วยบริการในสังกัดสำนักงานเขตสุขภาพที่ 8 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขทราบวิธีการปฏิบัติงานที่สำคัญและขั้นตอนการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- 2.3 เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารมีระบบการกำกับดูแลการปฏิบัติงานที่ดี นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านสินทรัพย์ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
- 2.4 เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยปรับปรุงพัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัยและสะดวกในการสืบค้นข้อมูลเชิงบริหาร
- 2.5 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ตรวจสอบภายในหรือผู้ได้รับแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

3. วิธีดำเนินการ/แนวทางการตรวจสอบ

แนวทางการตรวจสอบควรมุ่งเน้นการตรวจสอบด้านสินทรัพย์ถาวรและด้านลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล ควรเริ่มต้นด้วยการวางแผนการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทราบว่าจะดำเนินการตรวจสอบเรื่องใดหน่วยรับตรวจใด ด้วยวัตถุประสงค์และขอบเขตการตรวจสอบและวิธีการตรวจสอบใด เพื่อให้บรรลุตามที่ได้รับมอบหมาย

3.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน โดยการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นการประเมินผลระบบการควบคุมภายใน รวมทั้งผลการประเมินความเสี่ยง เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่สำคัญ ประกอบด้วย การกำหนดประเด็นการตรวจสอบ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานการกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงาน และการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน

หลังจากที่ได้วางแผนการปฏิบัติงาน ตารางการปฏิบัติงาน การตรวจสอบในรายละเอียดและระยะเวลาในการตรวจสอบ มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

3.2 ดำเนินการตามแผน

การดำเนินการควรดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.2.1 แจ้งหน่วยรับตรวจ หัวหน้าทีมตรวจสอบภายในติดต่อผู้บริหารของหน่วยรับตรวจ และผู้ปฏิบัติงานทราบถึงวัตถุประสงค์ ขอบเขต และระยะเวลาในการตรวจสอบ

3.2.2 ผู้ตรวจสอบภายในมีความรู้ความสามารถ ที่เหมาะสมตามภาระงานหรือกิจกรรมที่ตรวจสอบ

3.2.3 ชี้แจงแนวทาง รายละเอียดของงาน กระดาษทำการ งบประมาณและค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบให้กับทีมตรวจสอบ

3.2.4 หัวหน้าทีมตรวจสอบทำหน้าที่ประชุมเปิด-ปิดงานตรวจสอบ แก้ไขปัญหาระหว่างดำเนินการตรวจสอบ จัดทำตารางการปฏิบัติงาน และปรับปรุงแนวทางการตรวจสอบให้สอดคล้องกับสถานการณ์

3.2.5 สอบทานรายงานผลการตรวจสอบของหน่วยรับตรวจ (ถ้ามี) ศึกษาการบันทึกสินทรัพย์ถาวรและลูกหนี้การค้ารายปีของหน่วยบริการ เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค รวมถึงข้อมูลที่เป็นในการตรวจสอบ

3.3 เทคนิคการตรวจสอบ โดยการรวบรวมข้อมูลหลักฐานต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานเป็นที่ยอมรับ ประกอบด้วย การสุ่มตัวอย่าง การตรวจนับ การยืนยันยอด การตรวจสอบเอกสารใบสำคัญ การคำนวณ การตรวจสอบการผ่านรายการ การตรวจสอบทะเบียนและบัญชี การตรวจหารายการผิดปกติ การตรวจสอบความสัมพันธ์ของข้อมูล การวิเคราะห์เปรียบเทียบ การสอบถาม การสังเกตการณ์ การตรวจทาน การประเมินผล ซึ่งจะนำมาใช้ในการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.4 วิธีปฏิบัติงานตามแผนการตรวจสอบ โดยนำแผนการปฏิบัติงานที่ได้จัดทำไว้มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตรวจสอบ กระบวนการปฏิบัติงานโดยแจ้งประชุมเปิดตรวจกับหน่วยรับตรวจเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์การตรวจสอบ การรวบรวมข้อมูล การจัดทำกระดาษทำการ (Working Papers) ที่จัดทำระหว่างการตรวจสอบเพื่อบันทึกรายละเอียดในการปฏิบัติงาน วิธีการตรวจสอบ ขอบเขตการตรวจสอบ ข้อมูลจากการวิเคราะห์และผลสรุปของการตรวจสอบเพื่อเป็นหลักฐานในการปฏิบัติงานที่ตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 การรวบรวมหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นเอกสาร ข้อมูล หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมในระหว่างทำการตรวจสอบ รวมถึงหลักฐานที่ขอเพิ่มเติมใช้เป็นข้อมูลในการสนับสนุนความเห็นเกี่ยวกับข้อสรุปหรือข้อตรวจพบในการพิสูจน์ว่าสิ่งที่ตรวจพบนั้นมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือได้

3.6 การสรุปผลการตรวจสอบ โดยต้องรวบรวมข้อเท็จจริงและหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้ระหว่างการตรวจสอบเพื่อสรุปข้อตรวจพบและรายงานให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ การรายงานสิ่งที่ตรวจพบ (Audit Finding) ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่รวบรวมและสรุปจากหลักฐานที่ได้ระหว่างการตรวจสอบ อาจเป็นข้อตรวจพบด้านดีควรรายงานเพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน ส่วนข้อบกพร่องควรเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อผลสำเร็จของงาน และมีหลักฐานชัดเจน เชื่อถือได้

การสรุปผลการตรวจสอบ ต้องสรุปข้อตรวจพบให้ครบทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพที่เกิดขึ้นจริง (Condition) เกณฑ์การตรวจสอบ (Criteria) ผลกระทบ (Effect) สาเหตุ (Cause) และข้อเสนอแนะ (Recommendation) โดยต้องระบุข้อเท็จจริงที่พบ สถานการณ์ที่เกิดจริง สิ่งตรวจพบ และข้อเสนอแนะในการแก้ไขเชิงสร้างสรรค์และคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ

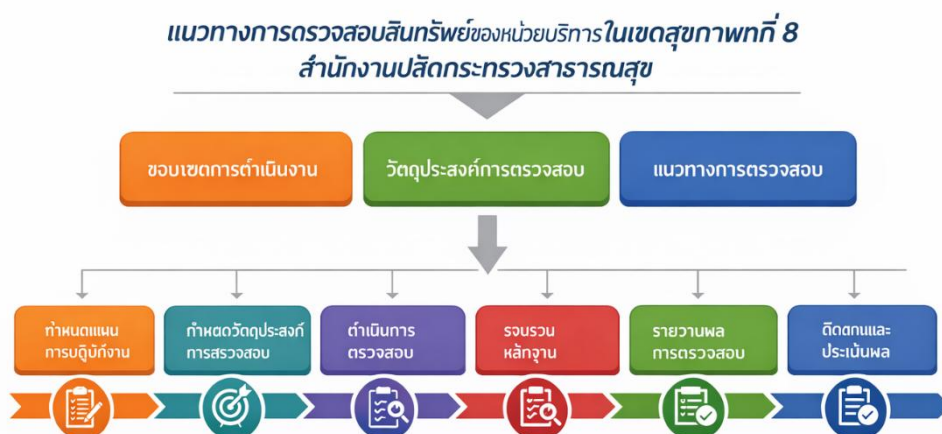
3.7 การรายงานผลและติดตามผล การจัดทำรายงาน การเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากจะแสดงถึงคุณภาพการปฏิบัติงานลักษณะรายงานผลที่ดีควรมีองค์ประกอบดังนี้ ความถูกต้อง (Accuracy) ชัดเจน (Clarity) กระชับ (Conciseness) ทันเวลา (Timeline) สร้างสรรค์ (Constructive Criticism) จูงใจ (Pursuance) นอกจากนี้ที่ได้มีการจัดทำรายงานแล้วต้องมีการติดตามผลด้วย และถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการเพื่อติดตามคำสั่งการของผู้บริหารหน่วยรับตรวจว่าได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะ และรายงานผลการติดตามเสนอต่อผู้มีอำนาจต่อไป

บทสรุป

แนวทางการตรวจสอบสินทรัพย์ของหน่วยบริการในเขตสุขภาพที่ 8 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ควรแสดงกระบวนการดำเนินงานตรวจสอบอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มต้นจากการกำหนดกรอบการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ ขอบเขตการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ และแนวทางการตรวจสอบ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักที่ช่วยกำหนดทิศทางและมาตรฐานการปฏิบัติงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันสำหรับหน่วยบริการทุกแห่งในสังกัดเขตสุขภาพที่ 8

กระบวนการตรวจสอบประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การกำหนดแผนการปฏิบัติงาน การกำหนดวัตถุประสงค์การตรวจสอบ การดำเนินการตรวจสอบตามแผน การรวบรวมหลักฐาน การวิเคราะห์ข้อมูล และการรายงานผลการตรวจสอบ โดยในแต่ละขั้นตอนผู้ตรวจสอบภายในต้องดำเนินการตามหลักการตรวจสอบที่เป็นมาตรฐาน เช่น การตรวจสอบเอกสาร การสุ่มตัวอย่าง การยืนยันข้อมูล และการประเมินผลระบบควบคุมภายใน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และสามารถสะท้อนสถานการณ์การบริหารจัดการสินทรัพย์และลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลได้อย่างแท้จริง

ในขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการตรวจสอบ เป็นการสรุปผลการตรวจสอบและการติดตามผล ซึ่งมุ่งเน้นการรายงานข้อค้นพบทั้งด้านจุดแข็งและข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอข้อเสนอแนะเชิงพัฒนาให้แก่หน่วยบริการและผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการสินทรัพย์ให้มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบได้อย่างยั่งยืน ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้สรุปได้ดังภาพ

อ้างอิง

- กรมบัญชีกลาง. (2559). มาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับที่ 17 เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์. กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง. (หนังสือที่ กค 0410.2/ว 382 ลงวันที่ 28 กันยายน 2559).
- กรมบัญชีกลาง. (2562). คู่มือการบัญชีภาครัฐ เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์. กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง. (หนังสือที่ กค 0410.3/ว 43 ลงวันที่ 29 มกราคม 2562).
- กรมบัญชีกลาง. (2558). คู่มือการบัญชีสำหรับส่วนราชการ. กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง. (หนังสือที่ กค 0423.3/ว 267 ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2558).
- กรมบัญชีกลาง. (2568). คู่มือการบัญชีสำหรับส่วนราชการ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2568). กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง. (หนังสือที่ กค 0410.3/ว 201 ลงวันที่ 20 มีนาคม 2568).
- กรมบัญชีกลาง. (2564). คู่มือการปฏิบัติงานและรายงานระบบสินทรัพย์ถาวร (FA) หลักสูตร การใช้งาน ระบบ New GFMS Thai สำหรับหน่วยเบิกจ่ายของส่วนราชการ. กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง.
- กรมบัญชีกลาง. (2561). หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุม ภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง.
- กรมบัญชีกลาง. (2549). การลงทะเบียนควบคุมพัสดุของทางราชการ. กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง. (หนังสือด่วนที่สุด ที่ กค (กวพ) ๔๐๘.๔/ว ๑๒๙ ลงวันที่ 20 ตุลาคม 2549).
- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134, ตอนพิเศษ 210 ง, 1-71 (ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2560).
- สุชาติ ศรีแดง. (2560). การควบคุมลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาลของโรงพยาบาลศรีสังวาลย์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน. แม่ฮ่องสอน: โรงพยาบาลศรีสังวาลย์.
- สรวงสุตา นูชา. (2568). การพัฒนารูปแบบระบบการจัดเก็บรายได้โดยใช้โปรแกรมตรวจสอบข้อมูลลูกหนี้ ค่ารักษาพยาบาลโรงพยาบาลต่างอย จังหวัดสกลนคร. สกลนคร: โรงพยาบาลต่างอย.
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2568). ประกาศสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเกี่ยวกับ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ่ายค่าบริการสาธารณสุขภายใต้กองทุนหลักประกันสุขภาพ แห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2559). หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรสำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี: สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (หนังสือที่ สธ 0201.024.6/ว 370 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2559).
- สำนักงานเขตสุขภาพที่ 8. (2565). แจ้งแนวทางการรับรู้ลูกหนี้ค่ารักษาพยาบาล และรูปแบบ การรายงานฯ เสนอผู้บริหาร. อุตรธานี: สำนักงานเขตสุขภาพที่ 8. (หนังสือที่ สธ 0233.02/1750 ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2565).